

Завальнюк К.А.,

*курсантка II курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Тінін Д.Г.,

*викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
факультет підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ЗАГАЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: ІСТОРІЯ ТА ПРИНЦИПИ

Зараз, коли наближається чергова річниця створення Загальної декларації прав людини, мені не вкладається в голову, що цей документ був створений вже майже сімдесят три роки тому. Але ж чому люди надають таке велике значення цьому документу, як він вплинув на світову історію, на людство і на кожну людину окремо? Живучи у роки, коли підлітки вже майже не цькують один одного за нестандартний зовнішній вигляд, коли всім відоме поняття толерантності та поваги до вибору кожного, коли жінки не відчувають себе пригніченими, коли не важливо якої орієнтації людина, якщо вона гарний товариш, для нас це вже звичайність. Але якщо обернутися назад у минуле, зазирнути в історію, можна зрозуміти, що все це не подаровано кимось, не «знайдено на дорозі», це результат плідної роботи усього людства, країн різних кутків світу.

Невід'ємним елементом людського буття та кожної особи окремо завжди були і є права людини. Початок їх існування стоїть ще у витоках формування перших форм життя людей у суспільстві, що й зумовило необхідність у регулюванні їх поведінки. Права людини формувалися під впливом таких рушійних сил, як правова регламентація та філософські погляди на кожному з етапів процесу розвитку суспільства. Така природа прав людини спричинила появу позитивної теорії та природно-правової.

За словами італійського професора Чероні, перша «підкреслювала позитивну природу сучасного права як права, встановленого або гарантованого державою», для другої характерно виведення прав людини «з області моралі, критеріїв справедливості, безвідносно до юридичних порядків» [1].

Більш того, на основі ідей просвітництва та двох теорій зазначених вище, за багато років до створення усім відомої Загальної декларації, окремі

країни створювали свої декларації, котрі прокламували невід'ємні принципи та права, які були наслідком самої природи людини. Першими такими письмовими документами були: Великобританія «Білль про права» 1689р., Франція – Декларація прав людини і громадянина 1789р., США «Білль про права» 1791р., та Декларація прав Вірджинії 1776р. Остання декларація визнана першим документом конституційного типу, який виклав концепцію прав людини, яку й на сьогоднішній день пам'ятають більшість громадян різних країн. Вона проголошувала наступне «Що всі люди народжуються в рівній мірі вільними і незалежними, і мають певні невід'ємні природні права, яких вони не можуть позбавити ні себе, ні своїх нащадків; серед яких право на життя і свободу із засобами набуття і володіння власністю, прагнення до щастя і безпеки та їх набуття» [2]. Відтоді, у термінологію філософії і юрисдикції тісно увійшли «права людини».

Враховуючи вище зазначене, подані документи можна вважати основою створення сучасної Загальної Декларації, що є вагомим досягненням в історії права, завдяки найбільш розвиненим країнам того часу.

Із завершенням другої Світової війни, болючим досвідом кривавих смертей, виникло таке судження, що права людини є основою демократичного правового суспільства. Саме тому члени ООН висловили своє поривання покінчити та ніколи не відтворювати ті варварські події, які відбувалися в ході війни. Саме з цією метою і була розроблена та прийнята Загальна декларація прав людини, як віддзеркалення того, що усі люди наділені невід'ємними правами.

Увійшовши в історію як інтернаціональний політико-правовий документ, який уперше системно сформулював основи сучасного демократичного правового статусу людини, Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН ще у 1948 році, перш за все втілила доктрину прав і обов'язків людини і громадянина, та, що не менш важливо, зафіксувала можливість тільки правомірних обмежень прав людини. Підтвердженням може слугувати безпосередньо текст декларації, так у ст.29 зазначено: «При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві» [3].

Проаналізувавши Загальну декларацію, можна виокремити основні та фундаментально закладені принципи прав людини. Відповідно до статей, прописаних в Декларації, основоположним елементом, кваліфікованим, як невід'ємна властивість являється гідність людини, адже вона притаманна «усім членам людської сім'ї від народження, визначає рівність їх прав і свобод, поводження у відношенні один одного в дусі братерства» (ст. 1). Інша вагома ознака – рівність прав і свобод, тобто кожна людина «незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного

чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища» повинна мати їх (ст.2). Сьогодні, зазначені статті в Загальній декларації прав та свобод, більшою кількістю країн, визначаються як юридично обов'язкові норми. Більш того, на прикладі України, наша Конституція залучила до свого змісту положення Декларації, як фундамент основних законів. Зокрема це про права людини на особисту свободу і недоторканість, на достатній рівень життя, рівність і непорушність прав, верховенство прав людини і т.д.

Цінність та значущість Декларації полягає не тільки у створенні правової бази прав людини, але й у тому, що вона стала першим міжнародним стандартом у даній сфері. Звісно, на сьогодні є багато інших конвенцій, які більш детально та конкретизовано трактують ці права, але загалом, еволюція концепції прав людини не вказує на радикальну зміну самого змісту Декларації, а перед усім доповнює та поглиблює її.

І хоча, попереду ще багато роботи з відношенням та сприйняттям саме людей до розуміння та дотримання законів декларації, можна твердо сказати, що ми на вірному шляху.

Література:

1. Чероні У. Права людини. Демократія. Світська етика // Права людини в історії людства й у сучасному світі. М., 1989. С.52.
2. The Virginia Declaration of Rights. 1776р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.let.rug.nl>
3. Загальна Декларація прав людини. 1948. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015

Зосімов Артем Олександрович,
*курсант II курсу підготовки
фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*
Науковий керівник:
Жеглінська Тетяна Олегівна ,
*викладач кафедри
теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ПРОБЛЕМАТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОСВІТУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Проблематика прав та свобод людини і громадянина є досить актуальним питанням внутрішньої та зовнішньої політики переважної більшості країн світу. Дійсність фактичної реалізації прав є тим критерієм, за яким можли-